

Kerem Ünüvar: Asgari-Enayi Bünyelerimiz...

Posted on 09/01/2020

İkinci Dünya Savaşı'nın muzaffer komutanı, ABD'nin 34. Başkanı Dwight D. Eisenhower (Ike), başkanlık görevini tamamlarken, 17 Ocak 1961'de bir ulusa sesleniş konuşması yapar (link). Askeri-sanayi kompleksin yani milyonlarca işçisi, büyük federal bütçeler tüketen projeleri, sürekli doyurulmayı bekleyen aksi takdirde kendi varlığını sürdürme imkanlarından mahrum kalacak iştahıyla bu "sektörün" demokrasi karşısındaki en büyük tehditlerden birisi olduğunu tane tane anlatan bir konuşmadır bu. Ike bir savaş kahramanıdır, kendini ispatlamış bir general, Cumhuriyetçi bir başkandır dolayısıyla kimsenin aklına onu vatan hainliği ile suçlamak gelmez. Başkanlığı döneminde önüne gelen askeri bütçelerden, gezdirildiği askeri-sanayi tesislerden, roket imalatının aldığı boyuttan, "sektörün" beklentilerinden ürkmüştür; veda konuşmasının en çarpıcı kısımlarının demokrasinin karşısındaki bu en önemli tehdide ayrılmasının nedeni de budur. 2005'te yayımlanan Why We Fight (yönetmen Eugene Jarecki) başlıklı belgeselde, askeri bir güç olarak kendisini dünyanın birincil kuvveti olarak tanımlayan ve bu güce bağlı olarak dünyanın her türlü coğrafyasında silahlı müdahaleden çekinmeyen Amerika'nın, "neden savaştığı", "neden savaşmak zorunda olduğu" anlatılırken belgeselin asıl teması da Ike'ın bu konuşması üzerine bina edilir. Belgeselde üç-dört kuşaktır asker yetiştiren ailelerin Irak Savaşı sırasında kaybettikleri çocuklarının ölümlerinden sorumlu tuttıkları askeri-iktisadi yapıya dair çok çarpıcı yorumları da mevcuttur. Sadece demokrasinin değil insan hayatının karşısındaki en önemli tehditlerden birisidir de askeri-sanayi kompleks.

Aynı şekilde Oliver Stone'un JFK (1991) filmi de, kendilerine savaş vaat edilen generallerin bir başkanın suikastine uzanan yolu dahi nasıl genişletebilecekleri iddiası üzerine kuruludur; Eisenhower'dan sonra başkan seçilen Kennedy'nin öldürüldüğü günü tema olarak seçen 11.22.63 (2016) başlıklı televizyon dizisinde vurgulanan noktalardan birisi de budur.

Amerika'nın derdi kendine, biz kendi işimize bakalım elbette...

Bizimle ilgisi olmayan, bizi ilgilendirmeyen, bizden uzak bir tehditten bahsediyoruz. Sonuçta savaşla, silahla alakası olmayan bir ülkede, savaşın ve çatışmanın hoş karşılanmadığı bir toplumda yaşıyoruz. Bu tür “başkan” a yakışmayan, ülkenin milli gelirine tehdit olarak telakki edilebilecek mevzuları halkın önünde konuşmanın en azından zarif sayılmadığı bir kültürün ürünleriyiz. Peki, yukarıdaki gereksiz girizgah nereden aklımıza geldi?

Malum bu haftanın en önemli başlığı bir nikah töreni ve törendeki şahitler! Elle gelen düğün bayram... Bu davette yer alan konuklardan birisinin şahitliği oldukça ciddi tepkiler aldı, bağlı olduğu kurum açıklama yapmak zorunda kaldı, “devlet protokolü çerçevesinde katılmışlardır” denildi, katılımın “insani ve vicdani” olduğu vurgulanmak için “bazı haber ve yorumlar; insani ve vicdani olmaktan uzaktır” şeklinde değerlendirildiği müşahede edildi. Dün akşam (16 Mayıs) haberlerde kurumun açıklamalarına ilaveten şöyle bir yoruma da yer veriliyor, bazı askeri kaynaklar açısından durum şöyle izah ediliyordu: Damadın savunma sanayiindeki rolü önemliydi, kendisinin “stratejik önemdeki insansız hava araçlarını üretilen silahlı kuvvetlerin kullanımına sunduğunu, Türkiye'nin ilk silahlı insansız hava aracını üreten firmanın başında olduğunu” bilmeden yorum yapmak insafsızlıktı (link). Damat, kurumun önemli tedarikçilerden, çeşitli güvenlik ihalelerinin yüklenicilerinden biriydi, yani aynı zamanda kompleks işliyordu. Bu yoruma göre neredeyse tamamı bir şirket haline gelmiş ülkemizde, şirket bileşenlerinin birbirlerine şahitlik etmelerinden doğal ne olabilirdi; sonuçta iş yaptığınız insanlar varsa gönülleri hoş tutmak önemlidir. Asgari müşterekler diye de bir şey var yani.

Askeri-sanayi komplekse bakın... Asgari müştereklere bakın... Ekseriya asgari-enayi komplekslerinizi bir kenara bırakıp, kim katılmış katılmamıştan ziyade, “büyük fotoğrafa” bakın.

Biz söyleyince kötü oluyoruz, Anadolu rock hesabınca Ike'ı şahit gösterelim bari...

Kaynak: birikimdergisi.com